

GLASBENA UMETNOST – 13. teden

Si že slišal/-a za variacije? Kaj to pomeni? Razlago te besede si lahko prebereš v Slovarju slovenskega knjižnega jezika:

<https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=variacija>

Variacije najdemo pri matematiki, slovenščini, v likovni in glasbeni umetnosti ter še marsikje drugje.

V glasbi so **variacije** ali **tema z variacijami** glasbena oblika, pri kateri skladatelj uvodno glasbeno misel v nadaljnjih ponovitvah (variacijah) tako spreminja (variira), da jo še vedno prepoznamo. Variacije so lahko samostojna skladba ali pa del/stavek ciklične skladbe.

Variacije bomo spoznali na primeru pesmi Siničja tožba.

Pesem najprej zapoj skupaj s pevci na tej povezavi:

https://www.youtube.com/watch?v=jleXZXkykmg&list=RDjleXZXkykmg&start_radio=1

SINIČJA TOŽBA

(ljudska, besedilo: Fran Levstik)

Stoji učilna zidana,
pod njo je stara jablana,
ta jablana je votel panj,
sinica znosi gnezdo vanj.

Sinica zjutraj prileti,
na šolskem oknu obsedi,
na oknu kljunček svoj odpre,
tako prepevati začne:

Poslušajte učitelj vi,
kako se men' pri vas godi,
vsi dečki vaši me črte,
povsod love, povsod pode.

Zalezli so moj ptičji rod,
iz gnezda vrgli so za plot,
mladički tam pomrli so,
oči svetle zaprli so.

Grdobe grde, paglave,
masti ste vredni leskove,
kdor v gnezdu ptičice mori,
ta v svojem srcu prida ni.



Melodijo te pesmi imaš sedaj dobro v ušesih. Prisluhni violinistki in pianistu na spodnji povezavi, ki izvajata variacije na temo Siničje tožbe. To pomeni, da še vedno prepoznamo melodijo Siničje tožbe, ki pa je v vsaki variaciji malo spremenjena.

https://www.youtube.com/watch?v=RxsN_GS8FWs

Če si dobro prisluhnil/-a posnetku, si lahko slišal/-a, da se v variacijah spreminja:

- melodija,
- ritem,
- taktovski način
- tempo (hitrost izvajanja)
- dinamika (glasnost izvajanja)

Razmisli o tem, kakšne bi bile variacije v likovni umetnosti. Ali pa v kuhinji pri pripravi določene jedi.

Na spodnji povezavi si lahko ogledaš variacije pri ustvarjanju rožice:

<http://mojustvarjalnikoticek.blogspot.com/2009/08/variacije-na-temo.html>

